

YÜKSEK DENETİM DÜNYASINDAN HABERLER

**19. INTOSAI KONGRESİ VE
MEKSİKA DEKLARASYONU**

19. INTOSAI KONGRESİ VE MEKSİKA DEKLARASYONU

Çiğdem AKSUNGUR*

A. GİRİŞ

50 yılı aşkın bir süredir, bilginin kurumlar arasında paylaşımı, kamu denetiminin tüm dünyada gelişmesi ve mesleki kapasitenin artırılması amacıyla yüksek denetim kurumları için kurumsal bir çerçeve sağlayan INTOSAI (Uluslararası Yüksek Denetim Kurumları Örgütü), yüksek denetim topluluğunu bir araya getiren şemsiye bir örgüttür. INTOSAI, siyasi boyutu olmayan, özerk ve bağımsız bir kuruluştur.

INTOSAI, dünyanın dört bir yanındaki kamu denetçilerinin birbirleriyle bilgi alışverişinde bulunabilecekleri ve denetim, mesleki standartlar ve iyi uygulama örnekleri alanlarındaki son gelişmeleri takip edebilecekleri bir ortam sağlamaktadır. Üç yılda bir düzenlenen kongreler, komite toplantıları ve sürekli iletişim kanallarıyla yüksek denetim kurumlarının karşılaştığı önemli sorunlara odaklanmakta ve yenilikçi çözümler üretilmesinde üyelerine yardımcı olmaktadır.¹

INTOSAI, tarihinin en kalabalık kongresini (19. INCOSAI²) 5-10 Kasım 2007 tarihlerinde, 145 Yüksek Denetim Kurumunun (Sayıştayın) katılımıyla Meksika'nın başkenti Mexico City'de gerçekleştirmiştir. Kongrede, 18. INTOSAI Kongresinin onayına sunulan ve oybirliğiyle kabul edilen 'INTOSAI Stratejik Planı (2005-2010)'nda yer alan dört temel amacı gerçekleştirme çalışmalarının değerlendirilmesinin yanı sıra, 'Meksika Deklarasyonu' başlığı altında "Kamu Borcunun Yönetimi, Hesap Verme Sorumluluğu ve Denetimi" ve "Anahtar Göstergelere Dayalı Performans Değerlendirme Sistemleri" temalarına yer verilmiştir.

Bu çalışmada, 19. INCOSAI'ye sunulan ve onaylanan raporlar çerçevesinde, sözkonusu stratejik amaçlar doğrultusunda INTOSAI'nin çeşitli

* Sayıştay Denetçisi

¹ Strategic Plan of INTOSAI,

http://www.intosai.org/en/portal/about_us/strategic_plan_of_intosai

² International Congress of Supreme Audit Institutions

alanlarda faaliyet gösteren çalışma komitelerinin son üç yıllık süreçte yürüttükleri çalışmalar özetlenmiş ve Kongre'nin aldığı tarihi nitelikteki kararlara yer verilmiştir.

B. INTOSAI'NİN STRATEJİK AMAÇLARI VE GERÇEKLEŞTİRİLEN ÇALIŞMALAR

Hazırlıklarına Ekim 2001'de düzenlenen 17. INTOSAI Kongresi ile başlanılan INTOSAI Stratejik Planı (2005-2010), 2004 Haziran ayında Viyana'da gerçekleştirilen INTOSAI Yönetim Kurulu Olağanüstü Toplantısı'nda onaylanmış ve ardından Ekim 2004'de gerçekleştirilen 18. INCOSAI'de Kongrenin onayına sunulmuştur. Plan, Kongrede oybirliğiyle kabul edilmiştir.³

Örgütün gelecek yıllardaki faaliyetlerine rehberlik edecek stratejik plan devrimsel olmaktan çok evrimsel nitelik taşımaktadır.⁴ Plan hazırlanırken şimdye kadar yapılan çalışmalar, gelişim için yapılabilecekler ve YDK'ların karşı karşıya kaldıkları talep ve beklentilerle başa çıkmalarına yardımcı olacak değişiklikler göz önünde bulundurulmuştur. Tüm üyelere, ülkelerinde sahip oldukları yetki ve sorumluluklar çerçevesinde, stratejik planı gerçekleştirmek için çalışmalarını beklenmektedir.⁵

INTOSAI Stratejik Planı (2005-2010), özet olarak örgütün misyon ve vizyonunu tanımlamış ve dört temel stratejik amaç belirlemiştir. Bu amaçlar sırasıyla; "Hesap Verme Sorumluluğu ve Mesleki Standartlar", "Kurumsal Kapasite Artırımı", "Bilgi Paylaşımı ve Bilgi Hizmetleri" ile "Örnek Uluslararası Örgüt" başlıkları altında formüle edilmiştir.

19. INCOSAI'nin ana gündem maddelerinden birisi de, söz konusu dört temel amacın gerçekleştirilmesi yönünde 18. INCOSAI'den bu yana yapılan çalışmaların değerlendirilmesi olmuştur. Her amaç için özel olarak görevlendirilen komite ve alt komiteler hazırladıkları rapor veya dokümanları Kongreye sunmuşlardır.

³ Çulhacı, İhsan, "18. INCOSAI Kongresi Üzerine", Sayıştay Dergisi, Sayı 57, Nisan-Haziran 2005

⁴ Walker, David M. An Introduction to INTOSAI's Strategic Plan, INTOSAI: 50 Years (1953-2003), A Special Publication of the International Organization of Supreme Audit Institutions, p.153

⁵ http://www.intosai.org/en/portal/about_us/strategic_plan_of_intosai, Erişim Tarihi: 23.12.2007

1. HESAP VERME SORUMLULUĞU VE MESLEKİ STANDARTLAR⁶

INTOSAI'nin ilk stratejik amacı olan “Hesap Verme Sorumluluğu ve Mesleki Standartlar” çerçevesinde faaliyetlerini sürdüren Mesleki Standartlar Komitesi (PSC) Kongreye bir rapor sunmuştur. Raporunda komitenin amacının Yüksek Denetim Kurumlarının (YDK) güçlü, bağımsız ve birden fazla disiplini içinde barındıran örgütler haline gelmelerini teşvik etmek ve uygun ve etkin mesleki standartlar oluşturmalarını desteklemek olduğu belirtilmiştir. Komitenin ve bağlı alt komitelerin 2004 yılından bu yana yaptıkları çalışmalara da yer veren bu rapor, ayrıca 2007-2010 yılları için yapılması planlanan çalışmaları da ortaya koymuştur.

2005-2010 INTOSAI Stratejik Planı INTOSAI üyeleri için güncel mesleki standartları içeren bir çatı oluşturulmasını öngörmektedir. PSC, öngörülen bu çerçeve çatıyı birçok üye ülkenin de desteğiyle oluşturmuş ve 2006 yılında INTOSAI Yönetim Kurulunca onaylanmasını sağlamıştır. Böylelikle, mevcut ve yeni tüm INTOSAI standart ve rehberleri Yüksek Denetim Kurumlarının Uluslararası Standartları (International Standards of Supreme Auditing Institutions-ISSAI) adı altında ortak bir çerçeveye kavuşturulmuştur.

Bundan sonraki dönemde de PSC, mali denetim ile uygunluk ve performans denetimi alanlarında ve YDK'ların ihtiyaç duydukları diğer konularda rehber ve standartlar geliştirmeye devam edecektir. 2007-2010 yılları için PSC, özellikle şu alanlarda çalışmayı hedeflemektedir:

- Standart oluşturan kuruluşlarla işbirliği içinde çalışarak kamu sektörü denetimini uluslararası düzlemde uyumlu hale getirmek ve YDK'ların ihtiyaç duydukları konularda destekleyici rehberler geliştirmek,
- YDK'ların özel rolleri konusunda ve kamu kesimi denetimine ilişkin özellikli alanlarda açık ve kullanıcı odaklı rehberler oluşturulmasına öncelik vermek,
- ISSAI maddelerini kapsayan setin kalıcılığını sağlamak için bir karar hazırlamak.

Ayrıca 2010 INTOSAI Kongresinden önce PSC'nin gerçekleştirmeyi planladığı diğer hedefler aşağıdaki şekildedir:

⁶ INTOSAI'nin değişik çalışma grupları ve alt komitelerince Kongreye sunulan dokümanlar için bkz., ‘International Journal of Government Auditing’ January 2008, Special INCOSAI Issue

- Şeffaflık ve hesap verebilirlik konularında bir prensipler seti hazırlayarak onaya sunmak,
- Denetimde kalite kontrolü konusunda bir prensipler seti hazırlayarak onaya sunmak,
- Mali denetim konusunda kapsamlı bir uygulama rehberleri seti sunmak,
- Performans denetimi konusunda kapsamlı bir uygulama rehberleri seti sunmak,
- Uygunluk denetimi konusunda kapsamlı bir uygulama rehberleri seti sunmak,
- INTOSAI İyi Yönetim Rehberi'nin geliştirilmesi çalışmalarını sürdürmek,
- İlgili dokümanların, kullanıcıların kolaylıkla ulaşabileceği şekilde <http://www.issai.org> adresinde yayınlanmasını sağlamak,
- ISSAI'lerin sürekli geliştirilmesi ve güncellenmesi için kalıcı bir yapı ve yetki çerçevesi için teklif sunmak,
- Bilgi paylaşımı ve işbirliğini geliştirmek için diğer standart koyucu kuruluşlarla ortak çalışmalara devam etmek.

PSC altı alt komiteden oluşmaktadır: YDK Bağımsızlığı Alt Komitesi, Mali Denetim Rehberleri Alt Komitesi (FAS), Performans Denetimi Alt Komitesi (PAS), Uygunluk Denetimi Alt Komitesi (CAS), İç Kontrol Standartları Alt Komitesi ile Muhasebe ve Raporlama Alt Komitesi. Ayrıca, bu alt komitelerin yanı sıra PSC, Şeffaflık ve Hesap Verme Sorumluluğu Projesi adı altında bir proje başlatmıştır.

Aşağıda INTOSAI Stratejik Planının birinci amacı olan “Hesap Verme Sorumluluğu ve Mesleki Standartlar” konusunda bu alt komitelerde ve projede yapılan çalışmalar özet şekilde sunulmaktadır.

1.1. YDK Bağımsızlığı Alt Komitesi

Kanada Sayıştay başkanlığındaki Komite, son üç yılda YDK bağımsızlığı konusunda bir “bildirge”nin geliştirilmesi üzerinde çalışmıştır. Bu çalışma, seçilen bazı YDK'larda yapılan örnek olay incelemeleri ve anketler yoluyla gerçekleştirilmiştir. Sunulan bu bildirgenin 19. INCOSAI Kongresince benimsenmesi INTOSAI tarihinde önemli bir dönüm noktası olarak yerini almıştır.

1.2. Şeffaflık ve Hesap Verme Sorumluluğu Projesi

Şeffaflık ve hesap verebilirlik ilkelerinin gelişimini teşvik etmek amacıyla başlatılan bu projede, proje ekibi, YDK'ların yıllık raporlarında ve 23 YDK'nın web sitesinde yer alan şeffaflık ve hesap verebilirlikle ilgili konuları incelemiş ve niteliksel performans göstergeleri ve performansın raporlanmasında kullanılan farklı metodolojileri belirlemiştir. Fransa Sayıştayının başkanlığında yürütülen bu çalışmaların sonucunda "Hesap Verebilirlik ve Şeffaflık Taslak İlkeleri" Kongreye sunulmuştur.

1.3. Mali Denetim Rehberleri Alt Komitesi (FAS)

İsveç Sayıştayının başkanlığını yürüttüğü Alt Komite (FAS), mali tabloların denetimi konusunda evrensel kabul gören rehberler geliştirmiştir. Bugüne kadar FAS, 13 uygulama notu taslağı hazırlamıştır ve bunların 9'u Kongrede kabul edilmiştir. Alt Komitenin bundan sonraki hedefi ise, INTOSAI Denetim Standartları için yol gösterici nitelikte olacak kapsamlı bir rehber setini 2010 yılı itibariyle oluşturmuş olmasıdır.

1.4. Performans Denetimi Alt Komitesi (PAS)

Brezilya Sayıştay başkanlığında çalışmalarını yürüten PAS'nin amacı performans denetimi için INTOSAI uygulama rehberlerini ve bu alanda ihtiyaç duyulan çalışmaların tamamlanması için INTOSAI'nin ihtiyaç duyacağı kılavuzları geliştirmek ve yaygınlaştırmaktır. Kurulduğu 2005 yılından itibaren bu amaç için çalışan PAS, önümüzdeki dönemde de ilave rehberler için gerekli ihtiyaçları belirlemek ve mevcut rehberleri tamamlayıcı taslaklar geliştirmek, kurumlar arasında uluslararası işbirliğini teşvik etmek ve YDK'lara performans denetimi ve kapasitelerini artırma konularında destek vermek için çalışmalarına devam edecektir.

1.5. Uygunluk Denetimi Alt Komitesi (CAS)

Uygunluk Denetimi Alt Komitesinin temel amacı uygunluk denetimi konusunda INTOSAI rehberleri geliştirmektir. Alt Komite uygunluk denetiminin nasıl planlanacağı, yürütüleceği ve raporlanacağı konularında uygulamaya dönük rehberler hazırlamış ve uygunluk denetimi ile mali tabloların denetimi arasındaki tamamlayıcı ilişki üzerinde çalışmıştır. CAS Kongreye Mali Tabloların Denetimi ile Bağlantılı Uygunluk Denetimi Rehberini sunmuştur.

1.6. İç Kontrol Standartları Alt Komitesi

Belçika Sayıştayının başkanlığını yürüttüğü bu Komite, 18. INCOSAI'de onaylanan “Kamu Kesimi İç Kontrol Standartları Rehberi”ni hazırlamıştı. INTOSAI üyeleri arasında yapılan bir araştırma, iç kontrol araçları ve yönetim rehberine olan ihtiyacı ortaya çıkarmıştır. Alt Komite, bu ihtiyacı karşılayabilmek için, kısa vadede yeni iç kontrol araçları ve rehberleri geliştirmek yerine, mevcut iç kontrol araçları ve rehberlerini PSC'nin internet sayfasına koyarak bu bilgileri tüm YDK'lar için ulaşılabilir hale getirmiştir. Gelecekte ortak veritabanının gelişmesi için tüm üye ülkelerden bu platformda paylaşılacak bilgileri iletmeleri beklenmektedir. Ayrıca Alt Komitenin Kongreye sunduğu ‘Kurum Risk Yönetimi Konusunda Kapsamlı Bilgi’ dokümanı Kongrece kabul edilmiştir. Alt Komite 2008-2010 yıllarında ‘Kamu Yönetiminde İç Kontrol Standartları Rehberi’nin uygulanmasını güçlendirecek çalışmalara ağırlık verecektir.

1.7. Muhasebe ve Raporlama Alt Komitesi

Alt Komite, Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC) ve Uluslararası Kamu Sektörü Muhasebe Standartları Kurulunun (IPSASB) muhasebe standartları oluşturma toplantılarına katılmıştır. Böylelikle Alt Komite, muhasebe standartları taslaklarının ve nihai standartların oluşturulması için veri elde etmiştir. Alt Komite bundan sonra da toplantılara katılmaya, güncel faaliyetler hakkında INTOSAI üyelerini bilgilendirmeye ve YDK'lar arasında bilgi paylaşımı sağlamaya devam edecektir.

2. KURUMSAL KAPASİTE ARTIRIMI

Fas Sayıştayının başkanlığını yürüttüğü Kurumsal Kapasite Artırımı Komitesi (CBC)'nin sunduğu rapora göre, kapasite artırımı tüm dünyadaki YDK'ların güçlendirilmesini amaçlayan INTOSAI Stratejik Planındaki vizyonun özünü oluşturmaktadır. Kapasite artırımı sayesinde hükümetlerin performansı gelişecek, şeffaflık artacak, hesap verme sorumluluğu sağlanacaktır. Yolsuzlukla mücadele edilebilecek ve halkın güveni sağlanacaktır. INTOSAI'nin bu amacı çerçevesinde yapılacak çalışmalarla YDK'ların mesleki kapasitelerinin ve güçlerinin artırılması, danışmanlık hizmetlerinin geliştirilmesi, iyi mesleki uygulamaların desteklenmesi ve uluslararası kalkınma örgütleriyle ortak çalışmaların teşvik edilmesi ve gelişmeyi sağlayacak diğer etkinliklerin yürütülmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışmaların gerçekleştirilmesi için de bir yönetici komite ve üç alt komite kurulmuştur.

2.1. CBC Yönetici Komitesi

Yönetici Komitenin esas görevi CBC çalışmalarını koordine etmek, CBC görevlerinin INTOSAI amaçlarıyla uyumlu olup olmadığını değerlendirmek ve uluslararası kalkınma örgütleriyle işbirliğini geliştirmektir.

Yönetici Komite aracılığıyla CBC Dünya Bankası ve Uluslararası Para Fonu (IMF) ile bağlantılar kurmuştur. 2006 yılından bu yana Dünya Bankası, IMF ve diğer uluslararası yardım kuruluşlarıyla iyi yönetim, hesap verme sorumluluğu ve yolsuzlukla mücadele konularında YDK'ları desteklemenin önemini tartışıldığı toplantılar düzenlemiştir.

2.2. CBC Alt Komiteleri

Alt Komite 1:

Alt Komite 1'in amaçları şunlardır; kurumsal kapasiteleri güçlendirmek, YDK'ların kapasite artırıcı projelerini desteklemek, YDK'ların eğitim, teknik destek ve diğer mesleki gelişim faaliyetleri yoluyla nasıl geliştirilebileceği konusunda iyi örnekleri teşvik etmek ve yaygınlaştırmak, YDK'ların gerçekleştirdiği kapasite artırıcı projelerin sonuçları hakkında bilgi toplamak ve bunları paylaşmak, uzaktan eğitim olanaklarını belirlemek ve INTOSAI ve INTOSAI Kalkınma Girişimi (IDI) arasındaki tamamlayıcı ve ortak faaliyetleri koordine etmek.

Bu amaçlar doğrultusunda yaptığı çalışmalar sonucu Alt Komite 'Yüksek Denetim Kurumlarında Kapasite Artırımı Rehberi'ni hazırlamıştır. 2007-2010 yılları için Alt Komitenin gerçekleştirmeyi planladığı dört temel amacı vardır: Rehberi YDK'lar ve destekleyici kuruluşlar arasında yaymak; kalkınma amaçlı temel kurumlar arasında bağlantı kurmak; rehberin kullanımını destekleyecek eğitim malzemeleri ve örnek olay çalışmalarını elde etmek ve değerlendirmek; ve YDK'lar arasında kapasite artırımının etkilerini izlemek.

Alt Komite 2:

Alt Komite 2; kamu maliyesinde çalışan ve denetim programlarına katılabilecek uzman ve araştırmacılar hakkında bir veritabanı oluşturarak, koordineli ve paralel denetim programlarını destekleyerek ve YDK'ların organize ettiği teknik ziyaret programlarını ve stajyerliği teşvik ederek danışmanlık hizmetlerini geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Alt Komite müşterek denetim, stajyerlik ve teknik ziyaret programları konusunda bir araştırma hazırlamıştır. Araştırma aynı zamanda teknik

danışmanlık ihtiyaçlarını ve YDK'larda mevcut olan hizmetleri ve kaynakları da belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu araştırmaya dayanarak Alt Komite aşağıdaki görevleri kapsayan bir iş planı hazırlamıştır:

- Koordineli ve paralel denetim programlarının yönetimi, uygulaması ve geliştirilmesinden sorumlu bir YDK belirlenmesi,
- Rol ve sorumlulukların, iletişim ve koordinasyon düzeylerinin, insan kaynakları ve lojistik yönetim süreçlerini de içeren yöntem ve usullerin geliştirilmesi, yaygınlaştırılması ve onaylanması,
- Gerekli teknik ve mali desteğin belirlenmesi ve sağlanması,
- Deneyimlerin, denetim raporlarının, alınan derslerin ve başarılı örneklerin INTOSAI internet sitesi yoluyla yayınlanması için bir sistem oluşturulması.

Aynı zamanda Alt Komite denetim programlarına katılabilecek potansiyel uzman ve araştırmacıları kapsayan bir veritabanı oluşturulması konusunda da çalışmalar yapmaktadır.

Alt Komite 3:

Alt Komite 3; INTOSAI topluluğundaki eş düzey eleştiri düzenlemelerini değerlendirip belgeleyerek, bu sürecin hem eleştiri alan, hem de eleştiri gerçekleştiren YDK tarafından yararlı görüldüğü bir ortamın gelişmesini sağlayarak, bunların nasıl üstlenileceği ve başlatılacağı konusunda iyi uygulama örnekleri sunarak, iyi uygulama örneklerini ve kalite güvencesini teşvik etmeyi amaçlamaktadır.

19. INCOSAI'nin ardından Alt Komite, çalışmalarına taslak rehberlerini INTOSAI üyelerine tanıtıp, önerileri taslağa geçirerek ve YDK'ların bu konudaki deneyimleri hakkında bilgi toplayıp, bu bilgileri INTOSAI üyelerine dağıtarak devam edecektir.

2.3. IDI Raporu

INTOSAI Kalkınma Girişimi (IDI), YDK personeli için özel olarak eğitim programları düzenleyen bir örgütten, YDK'larda eğitim kapasitesini artıran ve bölgesel çalışma gruplarını geliştiren bir örgüte dönüşmüştür. Bundan sonra da kapsamlı kapasite artırımı programlarının bir parçası olarak sınıf eğitiminden “etki için eğitim”e geçerek çalışmalarına devam edecektir. Bu süreçte önemli olan eğitimin amaç değil, gelişen YDK'ların yeteneklerini güçlendirmek için bir araç haline getirilmesidir.

IDI 2007 yılında gelecekteki stratejik istikametini belirlemeye yardımcı olması için ihtiyaç değerlendirmesi çalışmaları da yapmıştır. Bunun için farklı YDK'lerden katılımın olduğu uluslararası bir uzmanlar grubu oluşturmuştur. Böylelikle bölgesel olarak sistematik bir şekilde çalışmayı ve her bir YDK için öncelikli ihtiyaçları belirlemeyi hedeflemektedir.

3. BİLGİ PAYLAŞIMI

INTOSAI Stratejik Planına göre 3 numaralı amaç; bilgi paylaşımı yoluyla YDK'lar arasında işbirliğini ve ortak çalışmayı teşvik etmeyi, iyi uygulama örneklerini paylaşmayı ve ortak ilgi alanlarında araştırmalar yapmayı amaçlamaktadır. Bunu başarmak için hazırlanan faaliyet planına göre; mevcut çalışma grupları korunacak ve yenileri kurulacak, iyi uygulamalar konusundaki çalışmalar hızlandırılacak, evrensel bir iletişim politikası ve stratejisi geliştirilecek ve akademik kurumlarla ortak çalışmalar teşvik edilecektir.

18. INCOSAI'ye kadar yapılan çalışmalarla kamu borcu denetimi, IT (bilişim teknolojileri) denetimi ve çevre denetimi konularında yeni rehberler geliştirilmiş, INTOSAI'nin resmi iletişim politikası olarak kabul ettiği evrensel iletişim planı oluşturulmuştur. Ayrıca 3 numaralı amacın çalışma grupları ve çalışma kolları için 10 önemli araştırma alanı belirlenmiştir.

3.1. Çalışma Grupları ve Çalışma Kolları

3 numaralı amacın gerçekleştirilmesi için kurulan çalışma grupları ve çalışma kolları belirlenen araştırma alanlarında faaliyet göstermişlerdir.

Kamu Borçları Çalışma Grubu:

Kamu Borçları Çalışma Grubu, kamu borçlarının denetimi ile ilgili olarak kamu borç yönetiminde iyi uygulama örnekleri, yurt içi örnek olay çalışmaları, rehberler, özel raporlar ve veritabanı konularında araştırma yapmış ve bilgi toplamıştır. Ayrıca, Kongreye 'Kamu Borçlarının Performans Denetiminin Yürütülmesi Hakkında Yönerge' ve 'Kamu Borçlarının Denetimi Uygulama Rehberi - Mali Denetimde Maddi Doğrulama Testlerinin Kullanımı' isimli iki doküman sunmuştur. Çalışma Grubu bundan sonraki dönemde de INTOSAI üyelerinin kamu borcu problemlerini tespit ve analiz etmesine yardımcı olacak ve dünya çapında kamu borcunun iyi yönetimini teşvik edecektir.

IT Denetimi Çalışma Grubu:

IT Denetimi Çalışma Grubu denetim ve e-yönetim ile ilgili üç proje tamamlamış ve ‘e-Yönetim Denetimi - e-Yönetim Projelerindeki Sürekli Riskler’ ve ‘e-Yönetim Denetimi Projesi’ isimli iki doküman hazırlamıştır. Çalışma grubunun internet sitesi⁷ grubun raporları, projeleri ile resmi dergisine erişim ve IT denetimi hakkında bilgi paylaşımı imkanı sunmaktadır. Bunların dışında grubun IT ortamında sahtecilikle mücadele için alınması gereken önlemler, IT yönetimi ve e-yönetim konularında devam eden projeleri vardır.

Çevre Denetimi Çalışma Grubu:

Çalışma Grubu, çevre denetimi araçlarının sayısını ve kapsamını genişleten üç rehber ile ortak çevre denetimi konusunda bir doküman hazırlamıştır. Grubun 2008-2010 yılları için oluşturduğu çalışma planı ise beş hedef üzerine odaklanmıştır ve iklim değişikliği yeni temel konu olmuştur.

Özelleştirme, Ekonomik Düzenleme ve Kamu Sektörü-Özel Sektör Ortaklıkları Çalışma Grubu:

19. INCOSAI’de Özelleştirme Çalışma Grubunun ismi değiştirilerek “Özelleştirme, Ekonomik Düzenleme ve Kamu Sektörü-Özel Sektör Ortaklıkları Çalışma Grubu”na dönüştürülmüştür. 2004 yılından bu yana grup özelleştirme, kamu-özel sektör ilişkisi ve ekonomik düzenleme konularında teknik örnek olaylar geliştirmiştir. Bilgi değişimini sağlayabilmek amacıyla ortak denetim ve raporlar üretilmesi için üye YDK’lar ile çalışmalar yapmıştır. Gelecekte grup, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü gibi ilgili kuruluşlarla ilişkilerini güçlendirmeyi ve bu alanda devam eden gelişmeleri yansıtacak şekilde yayınlanan rehberlerde revizyona gitmeyi amaçlamaktadır.

Program Değerlendirme Çalışma Grubu:

Program Değerlendirme Çalışma Grubu ‘YDK’lar İçin Program Değerlendirmesi’ çalışmasının son halini sunmuştur. Bu çalışma, değerlendirmenin YDK’ların günlük faaliyetlerinin bir parçası haline getirilmesi için yöntemler önermektedir. Ayrıca çalışmada performans denetimi ve program değerlendirme arasındaki karşılıklı ilişki tartışılmaktadır. Denetim ve değerlendirme toplulukları, INTOSAI çalışma grupları, kamu kurumları ve özel sektör kuruluşları arasındaki ilişkilerin gelecekte alacağı şekil de çalışmada yer verilen diğer bir konudur.

⁷ <http://www.intosaiitaudit.org>

Uluslararası Kuruluşların Denetimi Çalışma Kolu:

Uluslararası Kuruluşların Denetimi Çalışma Kolu; YDK'ların dış denetimini yapması gereken uluslararası kuruluşların belirlenmesine yardımcı olmuş, denetim düzenlemelerini değiştirmek ve onaylanmış ilkeleri teşvik etmek için YDK'lar ile işbirliğinde bulunmuş, YDK'ları dış denetim organı olarak öne çıkarmış ve gönüllü YDK'lara bu göreve hazırlanmaları için destek olmuştur. Görevlerini tamamladığı için bu çalışma kolu dağıtılmıştır.

Uluslararası Kara Para Aklama ile Mücadele Çalışma Grubu:

Çalışma Grubunun misyonu, uluslararası kara para aklanması ile mücadelede YDK'ların aktif bir rol oynamasını teşvik etmektir. Grubun belirlediği üç amaç ise; kara para aklama ile mücadele için YDK'lar ve diğer uluslararası örgütler arasında işbirliği sağlamak; bu mücadelede kullanılacak strateji ve politikaları belirlemek; ve YDK'ların kendi yetki alanları içinde kullanacakları politika ve stratejileri tasarlamaktır.

Afet Yardımları Denetimi ve Hesap Verme Sorumluluğu Çalışma Grubu:

Çalışma Grubunun esas hedefi, afetler gerçekleşmeden potansiyel bir denetim metoduna sahip olmak amacıyla YDK'lar için rehber ve iyi uygulama örnekleri geliştirmektir. Grup bu konuda pilot çalışmalar yaparak afet yardımları konusunda evrensel bir denetim metodu geliştirmeye çalışmıştır. Ancak 18. INCOSAI'ye kadar grubun çalışmaları tsunami felaketi yardımları üzerine yoğunlaşmıştır. Kongrede grubun çalışma alanı tsunami felaketi yardımlarından, genel olarak afet yardımlarına çevrilerek genişletilmiştir. Çalışma grubu bundan sonra ulusal hükümetler, uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum örgütleri için afet yardımları alanında hesap verme sorumluluğunu genişletecek rehberler ve iyi uygulama örnekleri üzerinde çalışacaktır.

4. ÖRNEK ULUSLARARASI ÖRGÜT

INTOSAI Stratejik Planının 4 numaralı amacı olan 'Örnek Uluslararası Örgüt' ile ilgili çalışmalardan, S. Arabistan Sayıştayının başkanlığını yürüttüğü Mali İşler ve Yönetim Komitesi sorumludur. Stratejik planda belirtildiği üzere, komitenin görevi; INTOSAI'nin, üye YDK'ların bölgesel özerklik ve denge özelliklerini dikkate alarak ekonomik, etkili ve etkin çalışma yöntemlerini, zamanında karar almayı ve etkili yönetim uygulamalarını teşvik edecek şekilde organize edilmesi ve yönetilmesi konusunda Yönetim Kurulu Başkanına yardımcı olmaktır.

Komitenin kurulduğu 2004 yılından bu yana, stratejik planda yer alan dört amacı arasında ilişki kurulmuş, yıllık kurul toplantıları ve üç yılda bir düzenlenen kongreler arasında karar verme sürecini hızlandırmak için modern teknoloji kullanımı artırılmış ve INTOSAI'nin mali pozisyonunu güçlendirmek için INTOSAI gelirleri, ihtiyari ve ihtiyari olmayan harcamaları gözden geçirilerek gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Bunların dışında komite, evrensel iletişim politikası geliştirilmesi, dış bağışçılarla ilgili bütünleşmiş bir stratejik politika ve çerçeve oluşturulması, INTOSAI'nin uluslararası yasal statüsünün pekiştirilmesi, bölgesel çalışma gurubu üyelikleri için kriter belirlenmesi ve INTOSAI yayınlarının ve eğitimlerinin ücretsiz hale getirilmesi konularında da çalışmalar yürütmüştür.

Mali İşler ve Yönetim Komitesi, Kongreye müzakere edilmesi ve onaylanması için üç önemli konuyu içeren bir rapor sunmuştur. Bunlar, üyelik aidatları, ortak üyelik statüsü ve stratejik planın güncellenmesi konuları idi.

Üyelik Aidatları: 1983 yılından beri artırılmayan INTOSAI üyelik aidatlarına zam yapılmasının, INTOSAI'nin istikrarlı mali durumunun korunması ve stratejik planın uygulamasına devam edilebilmesi için gerekli olduğu gerekçesiyle sunulan teklif kabul edilmiştir.

Ortak Üyelik: Stratejik plan, ilgili örgütlerle işbirliğinin artırılması ve INTOSAI çalışmalarına bunların geniş katılımının sağlanmasına ve INTOSAI'nin bilgi temelini geliştirilmesinin sağlayacağı fırsatlara önem vermektedir. Bunun sonucu olarak INTOSAI üyeliğinin kapsamı uluslararası yüksek denetim kurumlarını da kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Ortak üye olabilmek için belirlenen kriterler ise şöyledir; evrensel bir ölçekte faaliyet göstermek, hesap verebilirlik, şeffaflık, yolsuzlukla mücadele gibi alanlarla doğrudan veya dolaylı olarak ilişkili olmak, kamusal olmak ve kâr amacı gütmemek, politik olmamak ve INTOSAI topluluğu içinde geniş destek görmek.

Stratejik Planın Güncellenmesi: Yönetim Kurulu, mevcut stratejik planın (2005-2010) şimdiye kadar amacına başarılı bir şekilde hizmet ettiğini, dolayısıyla 2011-2016 yılları için yeni bir stratejik plan düzenlenmesinden önce mevcut planın güncellenmesini teklif etmiştir. Ayrıca, mevcut planda yer alan misyon, vizyon ve amaçların da, amaçları destekleyen faaliyet ve programlar değişse bile, aynı kalması teklif edilmiştir. Bu teklifler Kongrede oybirliğiyle kabul edilmiştir. Mali İşler ve Yönetim Komitesi planı güncellemek için bir çalışma grubu kurmuştur. Güncellenmiş plan geliştirildikçe, 2010 yılındaki

Kongreye sunulmadan tüm üyeler gözden geçirme ve yorumlarını ekleme şansına sahip olacaktır.

C. MEKSİKA DEKLARASYONU

19. INTOSAI Kongresinde tartışılacak teknik temalar ve bu tartışmaları idare edecek YDK'lar, Yönetim Kurulunun 55. toplantısında belirlenmiştir. Yönetim Kurulu güncel denetim ve mali yönetim konularında ön sırada yer alan ve hem ulusal seviyede hem de INTOSAI topluluğu seviyesinde etki yaratacak iki teknik tema seçmiştir. Bu temalar şunlardır:

Tema I: Kamu Borçlarının Yönetimi, Hesap Verme Sorumluluğu ve Denetimi

Tema II: Anahtar Göstergelere Dayalı Performans Değerlendirme Sistemleri

19. INCOSAI, 'Kamu Borçlarının Yönetimi, Hesap Verme Sorumluluğu ve Denetimi' konusunu seçerek, günümüz YDK'larının kamu borç seviyelerini takip etmek, borç stratejilerini gözden geçirmek ve bütçe ve etkinlik açısından kamu borç yönetimini denetlemek için ihtiyaç duydukları mesleki kapasitenin analizi ve tartışılması için zemin hazırlamıştır.

'Anahtar Göstergelere Dayalı Performans Değerlendirme Sistemleri' temasının Temel Tezinde bu göstergelerin kullanılması ve geliştirilmesi amaçlarıyla YDK'lar, INTOSAI ve diğer örgütler arasında işbirliği olanaklarına ve ulusal göstergelerin kullanımı için uygulanabilecek metotlara yer verilmiştir. Devlet yönetiminin performansı konusunda YDK'lara yardımcı olması için anahtar ulusal göstergelerin belirlenmesi zorunludur. Böylelikle planlanan sonuçlara ulaşıp ulaşılmadığının ölçülmesi, koşul ve gelişmelerin değerlendirilmesi ve karmaşık konularda bilgilerin paylaşılması mümkün olacaktır. Ayrıca anahtar ulusal gösterge sistemi yasama organlarına daha kapsamlı bilgi sağlanmasını mümkün kılarak bütçe tahsisi, politika belirlenmesi ve idare hataları konularındaki çalışmalarını destekleyecektir.

1. KAMU BORÇLARININ YÖNETİMİ, HESAP VERME SORUMLULUĞU VE DENETİMİ

1.1. Kamu Borçları, INTOSAI ve YDK'lar

Kamu borçları konusu birçok ülkede sorun oluşturmaktadır. Ülkelerin GSYİHlarıyla karşılaştırıldığında borçluluk oranının kaygı verici bir boyutta olduğu görülmektedir. Yüksek borç seviyesi ve iyinin altında bir borç yapısı

hükümeti piyasadaki dalgalanmalara açık hale getirecektir. Bu da para biriminin devalüe edilmesine ve ekonomik ve sosyal krizlere yol açabilir. Ayrıca, yüksek kamu borcu seviyesi mali politikaların belirlenme serbestisini de önemli ölçüde azaltır.

Demokratik yönetim kamu borcunun ve bu borcun orta ve uzun dönem etkilerinin şeffaf olmasını gerektirir. Hesap verebilirliğin sağlanması ve kamuoyunun daha iyi bilgilendirilebilmesi için bu şeffaflık şarttır.

INTOSAI'nin kamu borçları konusuna ilgisi 1980lerin sonlarından beri artarak devam etmiştir. 1991 yılında kurulan Kamu Borçları Komitesi (PDC) kamu borçlarının denetimi konusunda çok önemli çalışmalar yapmıştır.

INTOSAI 'Kamu Borçlarının Yönetimi, Hesap Verme Sorumluluğu ve Denetimi' temasını seçerek YDK'ların bu alandaki denetimlerini nasıl geliştirecekleri konusuna dikkat çekmeyi amaçlamıştır.

YDK'ların görev ve sorumlulukları her ülkenin yasal ve siyasi çerçevesi tarafından belirlenmiştir. Ancak ulusal farklılıklara rağmen tüm YDK'ların çalışmaları için geçerli olacak şekilde bazı ilkelerin belirlenmesi mümkündür. Kamu borçlarının denetimi, iç yönetim konularının yanı sıra, bütçesel ve mali yapıyı ve kamu borçları, mali piyasalar ve kredi verenler arasındaki karşılıklı ilişkileri de dikkate almalıdır. Dolayısıyla denetim, kamu harcamalarının borçla karşılanmasının akıllıca olup olmadığını, borçlanma maliyetlerinin minimumda tutulup tutulmadığını da göz önünde tutmalıdır. YDK'ların denetim sonuçları hükümetleri borç yönetimi konusunda daha dikkatli davranmaya yöneltmelidir. Ayrıca borç denetimi, geleceği de düşünerek inisiyatif kullanılmalı, önceden alınacak tedbirlere yer vermelidir.

1.2. Sonuç ve Öneriler

Öneri 1: Şeffaflığın sağlanabilmesi için YDK'lar, kamu borç denetiminde ve borç yönetiminde proaktif bir role sahip olmalıdır. Denetim çalışması borç yönetimi ve mali sistemin etkileri ve içerdiği riskler hakkında Parlamentoya vaktinde ve tam raporların sunulmasını da içerebilir.

Kamu borcu politika kararlarının sonucudur ve YDK'ların ne ölçüde bu tarz kararların sonuçlarını denetleyeceği kendi görev ve yetkilerine bağlıdır. Ancak, kamu borcu denetiminin temel karakteristiği mevcut veya eski durumla ilişkili denetim sonuçları üretmenin yanı sıra, önceden harekete geçen bir yaklaşıma sahip olmasıdır.

YDK'lar, borç politikası ve borç yönetimi sistemlerini değerlendirmede aktif rol oynamalı, kamu borcunun riskleri hakkında parlamentoya vaktinde ve tam bilgi sağlamalı ve idarenin borç yönetimi için gerekli becerilere sahip olup olmadığını değerlendirmelidir.

Öneri 2: YDK'lar tüm kamu borçlarını ve kamu varlıklarını içerecek şekilde kamu borçlarının denetimini geliştirmelidir. Gelecekte YDK'lar, kamu sektörünün mali durumu hakkında kamu varlıklarıyla kamu borçlarını karşılaştıran düzenli raporların hazırlanmasını teşvik edebilir ve bu konuda yardımcı olabilir.

YDK'lar hükümete ve idareye borç seviyesinin ve varlık durumunun nasıl kaydedileceği ve raporlanacağı konusunda tavsiyede bulunmalı ve ulusal borçlanma eğilimi ile ulusal varlık durumunu değerlendirmelidir. Ayrıca, kamu borcu ve kamu varlıklarının kaydedilmesi ve değerlendirilmesi için standartlar geliştirilmelidir.

Öneri 3: YDK'lar örtülü kamu borcunu izlemeli ve sürekli yükselen örtülü kamu borcunun potansiyel sonuçları hakkında bilgi sunmalıdır. Örtülü kamu borcu, hükümetin gelecek borçlarını ifade etmektedir. Uzun dönemde örtülü kamu borcu kamu bütçelerinin sürdürülebilirliğini engelleyen önemli bir etken haline gelebilir. YDK'lar hükümeti örtülü kamu borcunun miktarını belirlemeye ve açıklamaya ve bu borçla mücadele etmek için gerekli adımları atmaya teşvik etmelidir.

Öneri 4: YDK'lar kamu borcu ve borç yönetiminin performans denetimini gerçekleştirmeyi temel hedef olarak görmelidir. Bu denetim bütçesel kararların sonuçlarının incelenmesini, risklerin belirlenmesi ve değerlendirilmesini ve olası sonuçlarının raporlanmasını içerebilir.

Birçok YDK mali tablolar hakkında yıllık görüş veriyor ve borç yönetimi konusunda periyodik performans denetimleri gerçekleştiriyor olsa da, kamu borcu ve borç yönetiminin performans denetimi öncelik verilen bir konu değildir. Ancak, borç yönetiminin ileride kamu bütçelerine yapacağı olumsuz etkiler göz önüne alındığında, gelecekte bu alandaki performans denetimleri önem kazanacaktır.

YDK'lar performans denetimlerini gerçekleştirirken, borçlanma maliyetlerini ve borç yönetimi risklerini incelemeli ve faiz giderlerinin etkilerini dikkate almalıdır.

Öneri 5: Kamu borcu ve borç yönetiminin denetimi karmaşık bir konu olduğu için kamu borcunu denetlerken YDK, personelinin gerekli

beceri ve uzmanlığa sahip olduğundan emin olmalıdır. Bu denetim, denetçilerin özel donanımlara sahip olmalarını gerektirmektedir. Denetçiler mesleki olarak borç yönetimi ile ilgili kuruluşlarda çalışan personelle eşit düzeyde olmalıdır, ki bu da denetim öncesinde ve süresince verilen eğitim programlarını gerektirmektedir.

YDK'lar kamu borcu ve borç yönetimi çalışmalarında deneyimli, ekonomi ve işletme konularında bilgi sahibi denetçileri görevlendirmeli ve olay bazında dışarıdan alınabilecek uzman desteğinin gerekli olup olmadığını değerlendirmelidir.

Öneri 6: YDK'lar yeni mali araçların sonuçları ve risklerini değerlendirme konusunda uzmanlıklarını geliştirmelidir. Borç yönetiminde kullanılan mali araçların değişmesi her zaman için risk içeren bir durumdur. Dolayısıyla YDK'lar bu tarz riskleri değerlendirme becerisine sahip olmalıdır.

YDK'lar kamu borç yönetiminde piyasa, faiz, likidite ve faaliyet risklerini değerlendirme konusundaki uzmanlıklarını geliştirmeli ve yeni mali araçların kullanımını izlemelidir. Ayrıca, mali piyasalar ve bankacılık alanlarında tecrübe sahibi personeli seçerek, mali yenilikler konusunda devamlı eğitim vermelidir.

Öneri 7: INTOSAI Kamu Borçları Çalışma Grubu, kamu borcunun ve yönetiminin denetimini geliştirme konusundaki çalışmalarına devam etmeli ve bu alanda sıklıkla meydana gelen değişiklikleri göz önünde bulundurarak faaliyetlerini yeni durumlara uyarlamalıdır.

Çalışma Grubu kamu borcu ve borç yönetimi denetimi konusunda uzmanlığını geliştirmeli, bu konuda denetçilerin eğitimlerini desteklemeli ve denetim ve değerlendirme standartları oluşturmalıdır.

2. ANAHTAR GÖSTERGELERE DAYALI PERFORMANS DEĞERLENDİRME SİSTEMLERİ

2.1. Ulusal Göstergelerin Önemi

Yaşamın her alanında değişim hızı arttıkça, dünya çapında ulusal hükümetlerin tek başlarına başa çıkamayacakları yeni ve karmaşık performans ve hesap verebilirlik sorunları ortaya çıkmaktadır. Bu tür zorlukları aşabilmenin bir yolu, anahtar ulusal göstergeler oluşturmaktır. Böylelikle, istenilen ulusal çıktılara ulaşmak için kat edilen yolun ölçülmesi, mevcut durumun ve eğilimlerin değerlendirilmesi ve karmaşık konuların içinden çıkmanın kolaylaşması sağlanabilir. Anahtar ulusal göstergeler seti, hükümet

performansı hakkında gerçekçi bilgi sağlayacak ve YDK'ların performans denetimine yardımcı bir araç haline gelecektir. INTOSAI Yönetim Kurulu anahtar ulusal göstergelerin önemini ve YDK'lar için potansiyel faydasını düşünerek bu konuyu Kongrenin ikinci teması olarak seçmiştir.

Tema II Temel Tezinde anahtar ulusal gösterge sistemleri tanımlanmış, bunların ulusal ve uluslararası örneklerine yer verilmiş, anahtar ulusal göstergelerin nasıl kullanıldığı ve kullanılabilceği ve YDK'ların bu süreçte üstleneceği olası rol anlatılmıştır. Ayrıca, YDK'ların anahtar ulusal göstergelerle nasıl etkin şekilde çalışacağı, bu işin riskleri, yararları ve zorlukları ile göstergelerin geliştirilmesi ve kullanılması konularında YDK'ların INTOSAI ve diğer örgütlerle nasıl en iyi şekilde çalışacağı sorularına yanıt aranmıştır.

2.2. Kongre Müzakereleri

INCOSAI delegeleri anahtar ulusal göstergeler, bunların rolü ve bu konudaki deneyimleri müzakere etmişlerdir. YDK'ların evrensel, ulusal, kamu sektörü/özel sektör, hizmet, program ve politika göstergelerini içeren performans gösterge setlerinin kolaylaştırılması ve değerlendirilmesinde oynayacağı rol ele alınmıştır. Delegeler, anahtar ulusal göstergelerin tasarlanması, geliştirilmesi, benimsenmesi ve sürekli gelişiminde YDK'ların kritik bir öneme sahip olduğunu vurgulamışlar, ancak bu süreçte YDK bağımsızlığının sağlanması gerektiğine oybirliğiyle karar vermişlerdir.

Anahtar ulusal göstergelerle ilgili çalışmalar hakkındaki deneyimler ve YDK'ların bu süreçteki rolü de tartışma konuları arasında yer almış olsa da, aşağıdaki başlıklar oturum tartışmalarının başlıca konuları olmuştur. Tüm bu konuların temelindeki tema ise, anahtar ulusal göstergelerin çalışmalarda kullanılıp kullanılmayacağı veya nasıl kullanılacağı konusunda YDK kararının, onun kendine has konumunun, yetki alanının, becerilerinin, ulusal ihtiyaç ve önceliklerinin sonucu olarak ortaya çıkması gerektiği görüşü olmuştur.

Anahtar Ulusal Göstergelerle Çalışılmasında YDK'ların Rolü

Delegelere göre YDK'ların bu süreçteki rolü, ülkelerinde anahtar ulusal göstergeler konusundaki çabalara, kendi kurumsal kapasitelerine ve işin doğasına bağlıdır. YDK'ların üstlendiği rol ne olursa olsun, bağımsızlıkları korunmalıdır. Tartışma süresince delegeler, YDK'ların bu rolleri üstlenirken bağımsızlıklarını nasıl koruyacakları konusundaki düşüncelerini açıklamışlardır.

YDK'lar göstergelerin geliştirilmesi ve kullanılmasının, ulusun belli bir alanda veya genel olarak gelişimini değerlendirmede önemini vurgulayabilirler.

Ancak YDK'ların üstlenecekleri bu rol bazı durumlarda yetki alanlarını aşabilir. YDK'lar anahtar ulusal göstergelerin geliştirilmesinde fiilen rol almaktansa, göstergelerin karmaşık konularda hükümetlere yardımcı araçlar olarak kullanılmasında yol gösterici olabilir; böyle bir sistemin kullanılmasının faydalarını ve risklerini tanımlayabilir.

Ulusal anahtar göstergelerin ve sistemlerin başarılı bir şekilde oluşturulması birçok tarafın katıldığı uzun bir çalışmayı gerektirir. Bu aşamada YDK'lar birçok örgütün ve bireyin bir araya gelmesini sağlamaya ve bunların güvenilir göstergeler ve sistemler yaratmak üzere çalışmasına yardımcı olabilir. Tartışmalarda YDK'lar göstergelerin şekillendirilmesinde üstlenecekleri rolün boyutunun, bağımsızlıklarını kaybetmelerine sebep olabileceği ve gelecekte bu göstergeleri tarafsız şekilde denetlemelerini engelleyebileceğini belirtmişlerdir. Dolayısıyla YDK'ların yapması gereken, göstergelerin seçimine karışmamak, bu işi karar vericilere ve siyasi liderlere bırakmaktır. YDK'lar bağımsızlıklarını korumak için göstergelerin seçiminde aktif rol almayıp, sadece geliştirilmelerinde teknik danışmanlık sağlamalı ya da gösterge gelişim sürecinde hiçbir şekilde aktif rol almayıp, sonrasında denetim görevini gerçekleştirmelidir.

YDK'lar göstergelerin ve sistemlerin oluşturulma sürecini, sürecin dengeli olup olmadığı, vatandaşın katılımı için yeterli fırsatın sağlanıp sağlanmadığı ve süreç sonunda ortaya çıkan gösterge ve sistemlerin kullanışlı olup olmadığını değerlendirebilir. Bazı YDK'lar ise gösterge bilgilerinin kalitesi, geçerliliği ve güvenilirliğinin denetlenebileceğini ve bu bilgilerin karar verme sürecindeki etkisinin de değerlendirilebileceğini belirtmişlerdir. Böyle bir denetimle YDK'lar bu bilgilerin kararları desteklemek için kullanılabileceği yönünde karar vericilere güvence sağlayabilirler.

Son olarak YDK'lar göstergeleri ulusal gelişmeyi değerlendirmek ve raporlamak için de kullanabilir. Zamanla YDK'lar bu bilgiyi, gelişmeleri değerlendirmek ve ulusal performansı diğer ulusların performansı ile karşılaştırmak amacıyla da kullanabilirler. Bu bağlamda anahtar ulusal göstergelerin YDK'larca kullanılması, bir açıdan halihazırda yapmakta oldukları performans denetimlerinden farklı, ama bir açıdan da bu performans denetimlerinin bir sonraki doğal aşaması olarak görülebilir.

Bilgi, Beceri ve Yeterlik

YDK'lar anahtar ulusal göstergeler ve sistemler konularında üstlenecekleri görevleri başarıyla yerine getirebilmek için personelinin bilgi, beceri ve yeterliğini artırmak zorundadır. Özellikle istatistik, bilişim teknolojileri, iktisat,

muhasebe gibi alanlarda ve ekonomik, çevresel, kültürel ve sosyal konulardaki beceri ve bilgilerin geliştirilmesi gerekmektedir. Anahtar ulusal göstergeler konusunda çalışan denetçiler bu farklı alanlar ve ilgili veriler arasında analitik değerlendirme yapabilecek kapasitede olmalıdırlar. Başarılı olmak için YDK'lar personelini seçerken doğru yetenek ve becerilerin karışımına sahip olanlara öncelik vermelidir. Ayrıca, YDK'lar sözleşmeli olarak çeşitli alanlarda uzmanlar çalıştırmayı da bir seçenek olarak göz önünde bulundurmalıdır.

Personel eğitimi ve mesleki gelişim konularında YDK'lar diğer YDK'lar ile işbirliği içinde çalışmalıdır. Böyle girişimler personel potansiyelinin öğrenilmesini ve personelin yeni teknik, metot ve kavramlardan haberdar olmasını sağlar.

Bilgi Paylaşımı

Tartışmada anahtar ulusal göstergeler hakkındaki bilgi paylaşımının önemi vurgulanmıştır. Delegeler bilginin birçok yol aracılığıyla paylaşılabilirliğini, YDK'ların tecrübelerini atölye çalışmaları, seminerler, konferanslar göstergelerle ilgili uluslararası örgütlerce düzenlenen etkinlikler aracılığıyla aktarabileceklerini belirtmişlerdir. Ayrıca birçok delege, INTOSAI'den YDK'ların anahtar ulusal göstergeler konusunda üstlenecekleri rol hakkında rehberler ve standartlar geliştirmek amacıyla çalışmalar başlatmasını beklediklerini dile getirmiştir.

Kendi Performanslarını Ölçmede YDK'ların Tecrübeleri

YDK'lar anahtar ulusal gösterge çalışmalarına kendi performanslarının ölçümü konusundaki deneyimlerini kullanarak katkı sağlayabilir. YDK'lar kendi performanslarını ölçmek için çok sayıda gösterge kullanmaktadır, dolayısıyla performans ölçümünde kendi başarılarına ve karşılaştıkları zorluklara dikkat çekebilirler. YDK'ların kendi performans ölçümleri hakkındaki tecrübelerinin ve bilgilerinin paylaşımı büyük önem taşımaktadır.

2.3. Öneriler

YDK'ların ve üstlendikleri denetim rolünün bağımsızlığının korunması için YDK'lar hükümet performansı ve hesap verme sorumluluğundaki gelişmelerin ortaya çıkarılması konusundaki ilgisini devam ettirmelidir. Anahtar ulusal göstergelerle ilgili çalışmalar YDK'ların farklı yetki alanları, kabiliyetleri, ulusal ihtiyaç ve öncelikleri göz önünde bulundurularak yürütülmelidir. Bu zeminde delegeler iki alanda önerilerde bulunmuşlardır: (I)

YDK'ların bireysel olarak dikkate alacakları meseleler ve (II) kurum olarak INTOSAI'nin dikkate alacağı meseleler.

(I) YDK'lar performans yönetimi ve raporlaması konusunda ilgisi olan tüm tarafların görev ve sorumluluklarını açıklığa kavuşturan bir yasal düzenleme oluşturulması için girişimlerde bulunmalıdır. Anahtar ulusal göstergeler sisteminin olmadığı ülkelerde YDK'lar bu sistemlerin kullanılmasının faydalarına ve risklerine dikkat çekmelidir. YDK'lar anahtar ulusal göstergelerin belirlenmesi ve geliştirilmesi süreçlerinin dışında kalarak, bu süreçlerin değerlendirmesi ve denetimini yapmalıdır. Ayrıca YDK'lar bu görev ve çalışmaların, karar vericilerin kullandıkları bilgilerin doğru ve yararlı olduğu konusunda vatandaşlara nasıl güvence sağladığını açıklamalıdır. Göstergelerle ilgili çalışmaların yürütülmesinde gerekli kurumsal kapasitenin oluşturulması için fırsatları değerlendirmelidir. Bu da yeterli eğitimin sağlanması ile doğru ve gerekli bilgi, yetenek, yetkinliğe sahip personelin çalıştırılmasını gerektirir. YDK'lar göstergelerle ilgili bilgi ve tecrübelerini diğer YDK'lar ile yapılan ortak çalışmalar yoluyla paylaşmalı ve diğer YDK'ların bilgi ve tecrübelerinden de faydalanmalıdır. Bunların dışında anahtar ulusal göstergelerle ilgili faaliyetlerde yer alan sivil toplum örgütleriyle de ilişkiler geliştirilmelidir.

(II) INTOSAI, bağımsızlık, iyi uygulama örnekleri, deneyimler, denetim uygulamaları ve metodolojiler gibi anahtar ulusal göstergelerle ilgili bilgileri toplamalı ve yaymalıdır. Bu bilgiler internet sitesi, 'International Journal on Government Auditing' adlı dergide yayınlanan makaleler, broşürler, çalışma kağıtları, seminerler ve atölye çalışmaları gibi yollarla ülkelere duyurulabilir. Bunun dışında INTOSAI Bölgesel Çalışma Gruplarıyla işbirliği ve koordinasyon içinde çalışarak hem bu grupların önemini sağlamlaştırabilir, hem de bu gruplara ulusal göstergelere paralel evrensel ve bölgesel göstergeler geliştirmeleri için bilgi sağlayarak yardımcı olabilir. INTOSAI, YDK personeli arasındaki bilgi paylaşımının artırılması, personelin yetenek ve becerilerinin geliştirilmesi için eğitim programları düzenlemelidir. Ayrıca anahtar ulusal göstergelerle ilgili faaliyetlerde rol alan uluslararası örgütler ve sivil toplum kuruluşlarıyla da ilişkiler geliştirerek bilgi paylaşımını genişletmelidir.